

Πηγή: ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΟΝ ΒΗΜΑ **Σελ.:** 12-14 **Ημερομηνία έκδοσης:** 31-12-2020
Αρθρογράφος: **Επιφάνεια:** 1569.95 cm² **Κυκλοφορία:** 0
Θέματα: ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΑ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΣΠΑ, ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
ΜΕ ΤΟΝ
**ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ
ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ**
π. ΥΠΟΥΡΓΟ
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

“ Δεν αρκεί η ψηφιοποίηση, απαιτείται απογραφειοκρατικοποίηση της Δικαιοσύνης ”

Τη δική του οπτική σε εξελισσόμενες νομοθετικές πρωτοβουλίες -όπως αυτή που αφορά στην Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών- δίνει μέσα από το «Εργοληπτικόν Βήμα» ο πρώην Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης, πρώην Υπουργός Δικαιοσύνης και πρώην πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, κ. Ευάγγελος Βενιζέλος. Ο ίδιος επισημαίνει την ανάγκη αποσυμφόρησης της Δικαιοσύνης σε επίπεδο γραφειοκρατίας -και όχι μόνο- μέσω της εισαγωγής της ψηφιακής τεχνολογίας συμπληρώνοντας πως ευθύνη γι' αυτό δεν φέρει μόνο η Πολιτεία.

▶ **Κύριε Πρόεδρε, την τελευταία 20ετία έγιναν πολλές νομοθετικές παρεμβάσεις με στόχο την επιτάχυνση της δικαιοσύνης, δυστυχώς, όμως, όλες οι προσπάθειες μεταρρύθμισης δεν έφεραν το επιθυμητό αποτέλεσμα και συνεχίζει η καθυστέρηση απονομής δικαιοσύνης να αποτελεί τη μεγαλύτερη δυσλειτουργία του κράτους-δικαίου. Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να αντιμετωπισθεί το χρόνιο αυτό πρόβλημα;**

Ο συνδυασμός οργανωτικών και δικονομικών μέτρων που απαιτούνται είναι προφανής για όσους γνωρίζουν το χώρο της Δικαιοσύνης. Δεν αρκεί όμως να αναλάβει τις σχετικές νομοθετικές πρωτοβουλίες η Κυβέρνηση. Πρέπει να κάνουν πρακτικές προτάσεις τα τρία ανώτατα δικαστήρια και το δικηγορικό Σώμα να μη δει φοβικά τις αλλαγές και να βεβαιωθεί ότι δεν θα έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην επαγγελματική ύλη. Ο πρώτος που θα επωφεληθεί είναι η εθνική οικονομία, ο κόσμος της πραγματικής οικονομίας.

Για να γίνει ένα πρώτο μικρό βήμα στη διαμεσολάβηση πέρασαν χρόνια. Το ίδιο είχε συμβεί παλιότερα με την απόπειρα συμβιβασμού. Γίνονται βήματα. Η πανδημία επιβεβαιώνει το «ουδέν κακόν αμιγές καλού». Μπορεί η ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης, όχι μόνο των δικογραφιών αλλά και πολλών διαδικαστικών πράξεων, ακόμη και η διαδικτυακή διεξαγωγή δικών, να προχωρήσουν πολύ γρήγορα. Δεν αρκεί όμως η ψηφιοποίηση, απαιτείται απογραφειοκρατικοποίηση της Δικαιοσύνης. Να εφαρμοστούν ευέλικτες διαδικασίες που έχουν νομοθετηθεί στην ποινική δικαιοσύνη. Να προταχθεί το ουσιαστικό δίκαιο του δικονομικού στην πολιτική και διοικητική δίκη. Ο νέος νόμος για το Ελεγκτικό Συνέδριο είναι ένα καλό παράδειγμα. Το ΣτΕ μπορεί πολύ γρήγορα να προωθήσει ένα νέο κύμα μεταρρυθμίσεων στη διοικητική δικαιοσύνη. Ο Άρειος

Πάγος πρέπει στην εσωτερική του οργάνωση να αξιοποιήσει τη μακρά εμπειρία από την εσωτερική οργάνωση του ΣτΕ και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με νεότερους δικαστικούς λειτουργούς να επικουρούν, για ένα χρονικό διάστημα, τα μέλη του ΑΠ.

▶ **Είναι γνωστό ότι η ανεξαρτησία και η ακεραιότητα του Δικαστή αποτελούν βασικούς παράγοντες καλής λειτουργίας του κράτους-δικαίου. Με τα όσα έχουν διαδραματισθεί τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα στον χώρο της Δικαιοσύνης πιστεύετε ότι αυτοί οι βασικοί παράγοντες απειλούνται;**

Η συντριπτική πλειονότητα των δικαστικών λειτουργών πιστεύει στην ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και διαθέτει ακεραιότητα. Υπηρετεί τη θεσμική αποστολή της δικαιοσύνης. Βεβαίως υπήρξαν και υπάρχουν πολιτικά και επικοινωνιακά εμβληματικές υποθέσεις που προκαλούν μεγάλες αμφιβολίες στην κοινή γνώμη. Η συνείδηση του δικαστή και η δικανική του πεποίθηση είναι το θεμέλιο της δικαστικής ανεξαρτησίας και αξιοπιστίας. Δεν αρκεί όμως. Χρειάζονται πάντα σοβαρές θεσμικές εγγυήσεις και μηχανισμοί που «φυλάνε τους φύλακες».

▶ **Με τον Ν4412/2016 ιδρύθηκε η Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών, η οποία -προς το παρόν- φαίνεται να ανταποκρίνεται στο ρόλο που της έχει αναθέσει ο Νομοθέτης. Παραμένει όμως εδώ και 4 χρόνια σε εκκρεμότητα η διοικητική επίλυση των συμβατικών διαφορών. Με τον ισχύοντα Νόμο καταργείται κατ' αποτέλεσμα και κατ' ουσίαν στην πράξη, το προφανές ως κράτος-δικαίου δικαίωμα του Αναδόχου να διεκδικεί τη διοικητική επίλυση των διαφορών που ανακύπτουν στο στάδιο εκτέλεσης μιας σύμβασης.**

Ποια είναι η άποψή σας για τον τρόπο κάλυψης του κενού αυτού;

Τώρα βρίσκεται υπό διαβούλευση σχέδιο νόμου που τροποποιεί όλες τις κρίσιμες διατάξεις του ν. 4422/2016. Η ΠΕΣΕΔΕ θα κάνει προφανώς τις προτάσεις της ώστε ο μηχανισμός της διοικητικής επίλυσης να λειτουργεί αποτελεσματικά στην πράξη και στη φάση της σύναψης και στη φάση της εκτέλεσης της δημόσιας σύμβασης. Αυτό απαλλάσσει από φόρτο τα δικαστήρια και επιταχύνει την εκτέλεση των έργων. Από νομικής πλευράς η εικόνα, όπως ξέρετε, είναι κάπως πολύπλοκη. Η κατάργηση της διοικητικής επίλυσης για συμβάσεις αξίας κατώτερης ή ίσης των 30.000 ευρώ αφορά διαφορές που γεννώνται στο προσυμβατικό στάδιο. Στο στάδιο της εκτέλεσης η διοικητική επίλυση εξακολουθεί να προβλέπεται στο άρθρο 87 του νομοσχεδίου, το οποίο τροποποιεί το άρθρο 174 του ν. 4412/ 2016 για την εκτέλεση συμβάσεων έργων και στο άρθρο 101 του νομοσχεδίου, το οποίο τροποποιεί το άρθρο 198 του ν. 4412/2016 για την εκτέλεση συμβάσεων μελετών και τεχνικών υπηρεσιών. Και στις δύο περιπτώσεις προβλεπόταν ένσταση κατά της πράξης ή παράλειψης της διευθύνουσας υπηρεσίας που βλάπτει για πρώτη φορά δικαιώματα του αναδόχου ενώπιον του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ ή του αρμόδιου -κατά τις κείμενες διατάξεις- οργάνου, ενώ οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αναφέρονται μόνο σε ένσταση ενώπιον του αρμόδιου Οργάνου. Ειδικά για τα έργα που εκτελούν Δήμοι και Περιφέρειες, στο ισχύον άρθρο 174 προστίθεται με το νομοσχέδιο νέα παράγραφος 12 όπου προβλέπεται ότι: «ειδικά επί των ενστάσεων, οι οποίες αφορούν έργα, τα οποία εκτελούνται από τους Δήμους, τις Περιφέρειες, τους συνδέσμους τους και τα νομικά τους

**ΝΑ ΠΡΟΤΑΧΘΕΙ
ΤΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ
ΤΟΥ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ
ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΚΗ**

πρόσωπα, δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, καθώς και τις επιχειρήσεις τους, με προϋπολογισμό κατώτερο του εκάστοτε ισχύοντος ορίου εφαρμογής των Οδηγιών της Ε.Ε. (ισχύουν όριο για έργα 5.350.000 €), αποφασίζει ο αρμόδιος συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατόπιν γνώμης του Τεχνικού Συμβουλίου της οικείας Περιφέρειας και μετά την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., ο Επόπτης Ο.Τ.Α.». Ειδικά για τις συμβάσεις μελετών και τεχνικών υπηρεσιών που εκτελούν Δήμοι και Περιφέρειες, στο ισχύον άρθρο 198 προστίθεται νέα παράγραφος 13 όπου προβλέπεται ότι: «ειδικά επί των ενστάσεων που αφορούν εκτελούμενες συμβάσεις μελετών ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με προεκτιμώμενη αμοιβή κατώτερη των 500.000 ευρώ, οι οποίες εκτελούνται από τους δήμους, τις περιφέρειες, τους συνδέσμους τους και τα νομικά τους πρόσωπα, δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, καθώς και τις επιχειρήσεις τους, αποφασίζει ο αρμόδιος συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατόπιν γνώμης του τεχνικού συμβουλίου της οικείας περιφέρειας και μετά την έναρξη λειτουργίας της αυτοτελούς υπηρεσίας εποπτείας Ο.Τ.Α., ο επόπτης Ο.Τ.Α.». Τέλος, για τη διοικητική επίλυση διαφορών κατά την εκτέλεση συμβάσεων υπηρεσιών και προμηθειών εξακολουθεί προφανώς να ισχύει το άρθρο 205 του ν. 4412, καθώς μέχρι στιγμής δεν έχει περιληφθεί τροποποίησή του στο νομοσχέδιο.

►► **Η όλη διαδικασία του 4412/2016 καθίσταται δυσχερής και προκαλεί καθυστερήσεις στις περιπτώσεις των λειτουργικών δαπανών των ΟΤΑ. Κινείται μία ολόκληρη διαγωνιστική διαδικασία και τελικά υπάρχει μία μόνο προσφορά. Θα μπορούσε να υπάρξει μια εξείρεση για αυτές;**

Ο εθνικός νομοθέτης έχει την υποχρέωση να κινηθεί μέσα στο πλαίσιο του δικαίου της Ε.Ε. που ρυθμίζει σε βάθος την ύλη των δημοσίων συμβάσεων. Υπάρχουν πάντα περιθώρια διακριτικής ευχέρειας, αυτό όμως

πρακτικά πρέπει να γίνει σε συνεννόηση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στο πλαίσιο που διαμορφώνει η ερμηνεία των Οδηγιών από το ΔΕΕ. Ιδίως τώρα που υπάρχει το στοιχείο του Ταμείου Ανασυγκρότησης και του νέου ΕΣΠΑ πρέπει να αποφεύγουμε -στο μέτρο του δυνατού- τις τριβές με αυτούς που εκταμιεύουν τα κονδύλια. Όπως ξέρετε, το κριτήριο για την υπαγωγή στο πεδίο των Οδηγιών της ΕΕ είναι το ύψος του προϋπολογισμού του έργου.

►► **Ποια είναι η άποψή σας για εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης διαφορών όπως η διαμεσολάβηση και η διαιτησία; Συμφωνείτε με την ίδρυση ειδικών δικαστηρίων, όπως, π.χ., ενός «Συμβασιοδικείου» όπου θα εξετάζονται από ειδικά εκπαιδευμένους δικαστές υποθέσεις που αφορούν αποκλειστικά τις ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ; Τι πραγματικά μπορούμε να περιμένουμε από τη λειτουργία όλων των παραπάνω;**

Είμαι απολύτως υπέρ των εναλλακτικών τρόπων επίλυσης διαφορών. Το σχέδιο νόμου διευκολύνει τη διαιτησία για τις συμβάσεις άνω των 10 εκατ. ευρώ. Στο άρθρο 88 του νομοσχεδίου που τροποποιεί το άρθρο 176 ν. 4412/2016 προβλέπεται για έργα προϋπολογισμού ανώτερου

των 10.000.000 ευρώ, η δυνατότητα να περιληφθεί ρήτρα περί διαιτητικής επίλυσης κάθε διαφοράς που προκύπτει σχετικά με την εφαρμογή, την ερμηνεία ή το κύρος της σύμβασης. Για έργα, όμως, κατώτερο προϋπολογισμού απαιτείται -για τη συμπερίληψη αντίστοιχης ρήτρας διαιτητικής επίλυσης- η σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου. Η ισχύουσα ρύθμιση απαιτεί σε κάθε περίπτωση, δηλαδή για όλες τις συμβάσεις μεγάλου ή μικρού ύψους, γνώμη (απλή, όχι σύμφωνη) του τεχνικού συμβουλίου. Δεν αρκεί, κατά την άποψή μου, η διαιτησία. Η διαμεσολάβηση πρέπει επίσης να ενταχθεί ουσιαστικά στον χώρο των δημοσίων συμβάσεων όλων των μεγεθών, από τις μεγάλες και πολύπλοκες έως τις μικρές και σχετικά απλές. Ειδικά τμήματα για τις δημόσιες συμβάσεις ήδη υπάρχουν και λειτουργούν με συσσωρευμένη εμπειρία και στο ΣτΕ και στο Ελεγκτικό Συνέδριο και στο Διοικητικό Εφετείο. Αυτά μπορούν να ενισχυθούν με τεχνικό και διοικητικό προσωπικό και όλη την αναγκαία υποδομή. «Ειδικά δικαστήρια» δεν μπορούν να ιδρυθούν. Φαντάζομαι ότι όσοι αναφέρονται σε αυτό εννοούν ειδικά τμήματα στα κατοχυρωμένα από τα άρθρα 87-100 του Συντάγματος δικαστήρια.

Η ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΑΕΠΠ έχει χαρακτηριστικά ενδικοφανούς προσφυγής, δηλαδή είναι υποχρεωτική η τήρηση της συγκεκριμένης διαδικασίας πριν από την προσφυγή στη δικαιοσύνη. Δεν είναι όμως ενδικοφανής προσφυγή υπό την άποψη ότι δεν ενσωματώνεται η απόφαση της αναθέτουσας αρχής στην απόφαση της ΑΕΠΠ. Θα μπορούσε ο νομοθέτης να την μετατρέψει σε ενδικοφανή προσφυγή και τι είναι αυτό που τον αποτρέπει από το να το κάνει;

Η ΑΕΠΠ έχει λειτουργήσει αξιόπιστα και αποτελεσματικά. Οι αποφάσεις της επιβεβαιώνονται από τη διοικητική δικαιοσύνη σε εντυπωσιακά υψηλό ποσοστό. Πολλά κρίσιμα θέματα έχουν αποσαφηνιστεί από τη «νομολογία» της ΑΕΠΠ. Υπάρχουν δυσκολίες και ανασφάλειες λόγω του λεπτομερειακού χαρακτήρα των ενωσιακών ρυθμίσεων και της ταλάντευσης της νομολογίας του ίδιου του ΔΕΕ. Μπορεί όμως ο νομοθέτης να ενισχύσει τον θεσμικό ρόλο και τη «δικαιοδοσία» της ΑΕΠΠ και να διευκολύνει τη σύναψη και την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων. Η απόφαση της αναθέτουσας αρχής είναι η προσβαλλόμενη πράξη ενώπιον της ΑΕΠΠ, υπό την έννοια αυτή προφανώς ενσωματώνεται στην απόφαση της ΑΕΠΠ. Ο έλεγχος που ασκεί η ΑΕΠΠ φτάνει σε όσο βάθος φτάνει και ο δικαστικός έλεγχος.